

Χαιρετισμός του Δημάρχου Κυθρέας, κ. Μάριου Ζαμπακίδη, στην εκδήλωση παρουσίασης της Ποιητικής Ανθολογίας Πενταδακτύλου

Τετάρτη 4 Μαρτίου 2026 - Αίθουσα Αρχείου ΡΙΚ, Αγλαντζιά

Εκλεκτοί προσκεκλημένοι, αγαπητοί ποιητές και δημιουργοί,
φίλες και φίλοι,

Συνερχόμαστε σήμερα κάτω από τη σκιά έστω και νοερά της εμβληματικής οροσειράς μας, όχι μόνο για να τιμήσουμε το βουνό - σύμβολο, αλλά για να βαφτίσουμε τη μνήμη μας στα νάματα της ποίησης. Η παρουσίαση αυτής της Ανθολογίας και η βράβευση των δημιουργών της είναι μια πράξη αντίστασης στη λήθη.

Στεκόμαστε σήμερα με σεβασμό μπροστά στον Πενταδάκτυλο. Για εμάς, δεν είναι απλώς μια οροσειρά που ορίζει τον βόρειο ορίζοντα της Κύπρου. Είναι ένας ζωντανός οργανισμός ιστορίας, ένα σύμβολο ταυτότητας και η ακοίμητη φρουρά της μνήμης μας.

Ο Πενταδάκτυλος ονομάστηκε έτσι από εκείνη την εμβληματική κορυφή με τα πέντε δάκτυλα, μια πέτρινη παλάμη που κοιτάζει αιώνια προς τον νότο. Κάθε δάκτυλο και μια δική του κορυφή: ο Βορκάς, η Μούττη της Πλάκας, η Μούττη της Σημαίας, η Μούττη των Κυπάρισσων και ο Κόκκινος Κρεμμός.

Ο θρύλος λέει πως αυτά τα δάκτυλα χαραχτηκαν από τη γιγάντια δύναμη του ήρωα Διγενή Ακρίτα, ένα σημάδι προστασίας για τον τόπο μας. Όμως η κορυφή αυτή, που γεωγραφικά ανήκει στην περιοχή της Κυθρέας, δεν είναι μόνο μύθος, είναι κομμάτι της ψυχής μας. Από τη Μούττη τη Ψηλή, το βλέμμα ταξιδεύει βόρεια προς τα βουνά της Καραμανιάς, εκεί όπου ο μεγάλος βράχος, ο Κατσόχοιρος, στέκει πετρωμένος από την κατάρα του Αγίου Δημητρίου, θυμίζοντάς μας πως σε κάθε σπιθαμή αυτού του βουνού οι χριστιανοί μας έκτισαν την πίστη τους, με ξωκκλήσια και μονές όπως η Παναγία η Πλατανιώτισσα και η μονή του Αγίου Ιωάννη του Χρυσοστόμου.

Αλλά ο Πενταδάκτυλος στα ριζά της Κυθρέας υπήρξε κάτι πολύ περισσότερο από ένα άγριο τοπίο. Ήταν μια πραγματική όαση. Στο

μεταίχμιο της πεδιάδας της Μεσαορίας, η περιοχή μας αποτελούσε μια από τις πλουσιότερες σε βιοποικιλότητα περιοχές ολόκληρης της Ανατολικής Μεσογείου.

Με γενεσιουργό παράγοντα τον ζωογόνο Κεφαλόβρυσσο, η Κυθρέα φιλοξενούσε έναν ανεκτίμητο βοτανικό πλούτο. Φανταστείτε: τα 2/3 των ιθαγενών φυτών της Κύπρου άνθιζαν εδώ! Σπάνια είδη, μοναδικά στον κόσμο, όπως η *Salvia veneris* (Σαλβία της Αφροδίτης), η *Brassica hilarionis* (κράμβη του Αγίου Ιλαρίωνα) και η *Sideritis cypria* (σιδηρίτης ο κυπριακός) και πολλά άλλα, κοσμούσαν τις πλαγιές μας, προσελκύοντας το παγκόσμιο επιστημονικό ενδιαφέρον.

Ήταν ένας παράδεισος όπου οι απέραντοι ελαιώνες πρόσφεραν καταφύγιο σε χιλιάδες πουλιά, όπου οι πεταλούδες χόρευαν πάνω από τα τρεχούμενα νερά και η ερπετοπανίδα αντιπροσώπευε το σύνολο των ειδών του νησιού μας.

Ο Πενταδάκτυλος δεν ήταν το "φόντο" της ζωής μας, ήταν η ίδια η ζωή και η δημιουργία. Στις πλαγιές του υπήρχαν τα λατομεία μας, τα χαρουπόδεντρα και τα βοσκοτόπια μας. Γενιές Κυθρεωτών εργάστηκαν σε αυτά τα χώματα με μόχθο και αξιοπρέπεια. Ο Κεφαλόβρυσσος δεν έδινε απλώς νερό. Έδινε κίνηση στους νερόμυλους, πότιζε τα περιβόλια και δρόσιζε τα όνειρα των παιδιών μας.

Δυστυχώς, μετά το 1974, ζούμε τον δραματικό απορφανισμό αυτής της γης. Η υπερλατόμευση του Πενταδακτύλου και η εξαφάνιση της ζωογόνου πηγής του Κεφαλόβρυσσου αποτελούν τη φοβερότερη οικολογική καταστροφή για την Κύπρο ολόκληρη, ένα ολέθριο επακόλουθο της τουρκικής εισβολής.

Όμως, όσο ο Πενταδάκτυλος υψώνεται εκεί, αγέρωχος και σιωπηλός, μας θυμίζει ποιοι είμαστε. Μας καλεί να κρατήσουμε τη μνήμη του ζωντανή. Δεν είναι μόνο πέτρες και γεωλογία, είναι ο ιδρώτας των προγόνων μας, είναι οι περιουσίες που αφήσαμε πίσω, είναι τα κάστρα του Αγίου Ιλαρίωνα, του Βουβαβέντο και της Καντάρας, είναι οι σπηλιές και τα κρησφύγετα του Γρηγόρη Αυξεντίου και του Κυριάκου Μάτση.

Κλείνοντας, ας υποσχεθούμε πως θα μεταδώσουμε στις επόμενες γενιές όχι μόνο την εικόνα του βουνού, αλλά την αλήθεια της σχέσης μας

μαζί του. Η Κυθρεώτικη φύση είναι ιερή. Και όσο την τιμούμε, όσο θυμόμαστε τα ονόματα των φυτών της, το κελάρυσμα του νερού της και την τραχύτητα των βράχων της, τόσο ο Πενταδάκτυλος θα παραμένει ζωντανός μέσα μας, περιμένοντας τη μέρα που η παλάμη του Διγενή θα γίνει ξανά αγκαλιά για τους νόμιμους κατοίκους του.

Συγχαρητήρια εκφράζω τόσο προσωπικά, όσο και εκ μέρους του Δημοτικού Συμβουλίου Κυθρέας σε όλους τους δημιουργούς που ζωντάνεψαν με την πένα τους την ομορφιά μα και τον καημό του αλύτρωτου Πενταδακτύλου. Συγχαίρω επίσης το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης Λογοτεχνών Κύπρου για την προσεγμένη ποιοτικά έκδοση που απόψε μας παραδίδουν, και ιδιαιτέρως τον κ. Ηλία Παντελίδη για την ανθολόγηση των ποιημάτων που κληροδοτούν πολύτιμες γνώσεις, μνήμες και βιώματα στη νέα γενιά.

Γιατί όσο ο Πενταδάκτυλος τραγουδιέται, δεν υποδουλώνεται. Όσο η φύση του περιγράφεται με τόση λεπτομέρεια και αγάπη, δεν πεθαίνει. Και όσο εμείς θυμόμαστε τον Κεφαλόβρυσο, η πηγή της εθνικής μας επιβίωσης δεν θα στερέψει ποτέ.